REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Zadeva: 0700-27/2019/20
Datum: 19. 5. 2020

Zagovornik načela enakosti na podlagi 21. člena v povezavi s 37. členom Zakona o varstvu pred diskriminacijo (Uradni list RS, št. 33/16 in 21/18 – ZNOrg, v nadaljevanju: ZVarD) in na podlagi prvega odstavka 207. člena Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, v nadaljevanju: ZUP) na predlog konkretnega društva, ki ga zastopa konkreten odvetnik, v zadevi ugotavljanja obstoja diskriminacije zoper domnevnega kršitelja Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti, Gregorčičeva ulica 25, 1000 Ljubljana, izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti **ne krši** prepovedi diskriminacije, ko za radio Romic zagotavlja finančna sredstva v okviru letnega sofinanciranja Sveta romske skupnosti Republike Slovenije.

2. Stroški v tem postopku niso nastali.

OBRAZLOŽITEV

Zagovornik načela enakosti (v nadaljevanju: Zagovornik) je dne 17. 5. 2019 s strani konkretnega društva prejel dopolnjen predlog za obravnavo diskriminacije (v nadaljevanju: predlog). V predlogu zastopnik društva (v nadaljevanju: predlagatelj) navaja, da sofinanciranje radijskih oddaj radia Romic s strani Urada Vlade Republike Slovenije za narodnosti (v nadaljevanju: UN) krši načela javnega naročanja oz. razpisov in s tem onemogoča enake konkurenčne možnosti drugim. Pri tem se predlagatelj sklicuje na predhodno Zagovorniku poslana sporočila in priloge.

Dne 25. 4. 2019 je namreč Zagovornik med drugimi naslovniki prejel odprto pismo članov in članic konkretnega društva in zveze Romov, v katerem le-ti napovedujejo akcijo v mesecu maju 2019, ko naj bi pred poslopjem Vlade Republike Slovenije z javnim predvajanjem svoje romske radijske oddaje demonstrirali proti privilegiranemu položaju Radia ki da je v lasti po njihovem prepričanju privilegirane Zveze Romov Slovenije (v nadaljevanju: ZRS) – njeni člani namreč zasedajo 2/3 vseh mest v državnem organu Svetu romske skupnosti Republike Slovenije (v nadaljevanju: SRS). Obenem je Zagovornik istega dne prejel še elektronski dopis s prilogami – dopisom zveze predlagatelja na UN in odgovorom UN. V dopisu predlagatelj omenja nedopustno diskriminacijo v primeru zagotovljenega državnega financiranja radia Romic v primerjavi s spletnim radiem njegovega društva. UN je imel namreč takrat s SRS kot krovno organizacijo Romov v Sloveniji sklenjeno Pogodbo št. 1540-19-19-000004 o sofinanciranju Sveta Romske skupnosti Republike Slovenije, v okviru katere je bilo za Romski informativni center in radio Romic v letu 2019 zagotovljenih 50.000 EUR[1]. Za sofinanciranje spletnega radia njegovega društva pa se je moralo društvo potegovati preko razpisa Ministrstva za kulturo, namenjenega romski skupnosti (prejeli so le 1.500 EUR, medtem ko je Radio na tem razpisu prejel še dodatnih 6.700 EUR).

[1] Iz razreza teh sredstev je razvidno, da je od tega 32.000 EUR namenjenih za kritje stroškov dela oz. plač za dve redni zaposlitvi, sicer pa so za preostali del predvidena sredstva za stroške avtorskih ali podjemnih pogodb sodelavcev, terenskega dela in za materialne stroške.

Iz obeh dopisov, še posebno pa iz prilog (korespondence med predlagateljem in UN) je razvidno, da predlagatelj smatra, da je njegovo društvo s strani UN v primeru financiranja njegovega radia diskriminirano, ker da je v primerjavi s privilegiranim položajem radia Romic v manj ugodnem položaju. Pri tem zatrjuje, da je merilo takšnega razlikovanja predvsem favoriziranje avtohtonih Romov iz Prekmurja, na področju katerega tudi deluje radio Romic (in kjer je sedež ZRS). Meni, da ni več razlogov za posebno prednostno obravnavanje ZRS in radia Romic, saj je stanje zdaj drugačno kot pred več leti (10 do 20), ko je bila ZRS dejansko edina in tako za vse Rome v Sloveniji reprezentativna romska zveza, kar pa danes ni več, kot tudi radio Romic ni več edini romski radio v Sloveniji.

*

Zagovornik ugotavlja dejansko stanje glede možnega obstoja diskriminacije v konkretni zadevi na podlagi z njo povezanih razpoložljivih podatkov ter ključnih določil, ki jih vsebuje Zakon o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD). Sam postopek pred Zagovornikom urejajo členi ZVarD od 33 do 37. Za vsa vprašanja postopka, ki niso urejena z ZVarD, Zagovornik skladno z drugim odstavkom 3. člena ZUP uporabi slednjega. Ker gre pri ugotavljanju diskriminacije pri Zagovorniku za upravno zadevo, kot to izhaja iz narave same zadeve (po drugem odstavku 2. člen ZUP), Zagovornik tako v postopku v zvezi z vprašanji, ki jih ZVarD ne ureja, postopa po določbah ZUP.

Diskriminacija je v 4. členu ZVarD opredeljena kot vsako neupravičeno dejansko ali pravno neenako obravnavanje, razlikovanje, izključevanje ali omejevanje ali opustitev ravnanja zaradi osebnih okoliščin, ki ima za cilj ali posledico oviranje, zmanjšanje ali izničevanje enakopravnega priznavanja, uživanja ali uresničevanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, drugih pravic, pravnih interesov in ugodnosti. Diskriminacija zaradi katere koli osebne okoliščine je prepovedana.

Pri diskriminaciji mora biti specifična osebna okoliščina razlog za slabšo obravnavo. Med osebne okoliščine, skladno s 1. členom ZVarD, štejejo spol, narodnost, rasa ali etnično poreklo, jezik, vera ali prepričanje, invalidnost, starost, spolna usmerjenost, spolna identiteta in spolni izraz, družbeni položaj, premoženjsko stanje, izobrazba ali katera koli druga osebna okoliščina. Gre za prirojene ali pridobljene osebne značilnosti, lastnosti, stanja ali statuse, ki so praviloma trajno in nerazdružljivo povezani z določenim posameznikom in njegovo osebnostjo, zlasti identiteto, ali pa jih posameznik ne spreminja zlahka, ter na podlagi katerih se oblikujejo različne skupine oseb in odnosi njihove pripadnosti. Tako med druge osebne okoliščine štejemo tudi kraj (stalnega) prebivanja.

Po ZVarD varstvo pred diskriminacijo velja tudi za pravne osebe, ki jih opredeljuje pravni red Republike Slovenije, če se okoliščine, ki bi lahko bile podlaga za diskriminacijo, po vsebini lahko nanašajo na te osebe (tretji odstavek 1. člena).

Diskriminacija se lahko dogaja na različnih področjih družbenega življenja, na katerih morajo sicer po 2. členu ZVarD državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe na vseh področjih oblastnega odločanja, delovanja v pravnem prometu in pri drugem svojem delovanju oziroma ravnanju v razmerju do tretjih oseb zagotavljati varstvo pred diskriminacijo oziroma enako obravnavanje vseh oseb. Ta področja so povezana zlasti: s pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica, vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem; z dostopom do vseh oblik in do vseh ravni karierne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnjega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso; z zaposlitvenimi pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami; s članstvom in vključevanjem v organizacijo delavcev ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije; s socialno zaščito, vključno

s socialno varnostjo in zdravstvenim varstvom; s socialnimi ugodnostmi; z vzgojo in izobraževanjem ter z dostopom do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi. Sicer pa v širšem smislu ZVarD v svojem 1. členu določa varstvo pred diskriminacijo pri uresničevanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pri uveljavljanju pravic in obveznosti ter v drugih pravnih razmerjih na političnem, gospodarskem, socialnem, kulturnem, civilnem ali drugem področju.

ZVarD opredeljuje več oblik diskriminacije, od katerih sta osnovni neposredna in posredna diskriminacija (6. člen). Neposredna diskriminacija obstaja, če je oseba ali skupina oseb zaradi določene osebne okoliščine bila, je ali bi lahko bila v enakih ali podobnih situacijah obravnavana manj ugodno kot se obravnava, se je obravnavala ali bi se obravnavala druga oseba ali skupina oseb. Posredna diskriminacija pa obstaja, kadar je oseba ali skupina oseb z določeno osebno okoliščino bila, je ali bi lahko bila zaradi navidezno nevtralne določbe, merila ali prakse v manj ugodnem položaju kot druge osebe, razen če ta določba, merilo ali praksa objektivno temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna in nujno potrebna. Poleg teh dveh oblik ZVarD predstavlja še druge oblike diskriminacije (7. člen). Med njimi je tudi viktimizacija, ki pomeni izpostavljanje diskriminirane osebe ali osebe, ki ji pomaga, neugodnim posledicam zaradi njenega ukrepanja, katerega namen je preprečiti ali odpraviti diskriminacijo (11. člen). V primerih, ko je diskriminacija večkratna zaradi več osebnih okoliščin hkrati, množična, ko je diskriminiranih več oseb hkrati, dolgotrajna oziroma ponavljajoča se, ali pa vsebuje ali bi lahko vsebovala težko popravljive posledice za diskriminirano osebo glede povzročitve škode njenemu pravnemu položaju, pravicam ali obveznostim, zlasti če je storjena v razmerju do otrok ali drugih slabotnih oseb, prepoznavamo po 12. členu ZVarD t. i. hujše oblike diskriminacije.

Obstajajo pa tudi izjeme od prepovedi neposredne diskriminacije, kakor to določa 13. člen ZVarD. Po splošnem določilu neenako obravnavanje zaradi določene osebne okoliščine ne pomeni diskriminacije po tem zakonu, če takšno različno obravnavanje temelji na legitimnem cilju in so sredstva za doseganje tega cilja ustrezna, potrebna in sorazmerna (prvi odstavek 13. člena).

V postopku ugotavljanja diskriminacije velja po 40. členu ZVarD obrnjeno dokazno breme. To pomeni, da mora kršitelj, kadar diskriminirana oseba (s svojimi izjavami, navedbami in dokumenti ter drugimi dokazili) izkaže dejstva, ki upravičujejo domnevo, da je bila kršena prepoved diskriminacije, dokazati, da v obravnavanem primeru ni kršil te prepovedi, oziroma da je neenako obravnavanje dopustno (v skladu z ZVarD). Tako se breme dokazovanja prevali na domnevnega kršitelja – vendar le takrat, ko domnevno diskriminirana oseba izkaže, da so njene trditve oz. izjave, navedbe in dokazila takšna, da prav s svojo verjetnostjo izkazujejo domnevno kršitev prepovedi diskriminacije. Le tako namreč izpolnjuje t. i. trditveno breme.

*

Zagovornik je v zadevi obravnaval domnevo o kršenju prepovedi neposredne diskriminacije s strani UN na področju kulture oz. dostopa do financiranja s strani države, na podlagi intersekcije osebnih okoliščin narodnosti (ki je po 1. členu ZVarD posebej varovana osebna okoliščina) in kraja stalnega prebivanja (ki je po 1. členu ZVarD razumljena kot »druga osebna okoliščina«) oz. tako razumljene avtohtonosti. Pri tem naj bi bilo »v ozadju« ključno razlikovanje med avtohtonimi in neavtohtonimi Romi v Republiki Sloveniji. Način financiranja radia Romic naj bi izkazoval eksplicitno državno podpiranje avtohtonih Romov, s čimer pa naj bi v neenakopraven oz. v manj ugoden položaj postavljal neavtohtone Rome in njihove radijske postaje.

Na podlagi s strani predlagatelja posredovane dokumentacije se je Zagovornik seznanil tudi z že predhodnim odgovorom UN predlagatelju z dne 8. 3. 2019. V njem je UN ovrgel očitke o političnih razlogih za razlike v financiranju radia Romic (v lasti ZRS) in radijskih oddaj drugih romskih zvez. Zavrgel je tudi navedbe o diskriminaciji oz. o tem, da naj bi bila zveza in društvo

predlagatelja s svojo radijsko oddajo zapostavljena (glede na siceršnje možnosti kandidiranja na različnih razpisih za sofinanciranje, tudi za pridobitev frekvence). Izrazil je pripravljenost za tvorno sodelovanje za reševanje težav v prihodnje – predvsem v smeri predvidene spremembe Zakona o medijih (ZMed)[2] ter Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS-1).[3]

Dne 5. 6. 2019 je Zagovornik na UN na podlagi 37. člena ZVarD (postopek – zahteva posredovanja podatkov) in 40. člena ZVarD (obrnjeno dokazno breme) naslovil zaprosilo za opredelitev do navedb predlagatelja v povezavi s ključnimi določili ZVarD. Pri tem je posebej zaprosil za obrazložitev pravne podlage za poseben položaj radia Romic, navedbo cilja ter sredstva za njegovo doseganje v primeru neenakega obravnavanja drugih radiev romske skupnosti v Sloveniji v primerjavi z radiem Romic (v smislu izjeme od prepovedi diskriminacije po 13. členu ZVarD) ter za obrazložitev možnega načina reševanja težav društva in zveze Predlagatelja s predvideno spremembo ZMed.

*

Dne 14. 6. 2019 je Zagovornik prejel odgovor UN. V njem je UN zavrnil domneve, da gre pri financiranju Romskega informativnega centra Romic oz. radia Romic za neposredno ali posredno diskriminacijo na kakršnikoli osnovi (kraj stalnega prebivanja, narodnost, avtohtonost). Stanje v letu 2019, zaradi katerega predlagatelj zatrjuje diskriminacijo, naj bi bilo posledica razvoja same romske skupnosti, njene organiziranosti in delovanja. Tako je izpostavil, da je do uveljavitve ZRomS-1 leta 2007 krovno organizacijo Romov v Sloveniji predstavljala ZRS, zato je država njeno delovanje podpirala neposredno moralno in materialno. Bila je kompetenten sogovornik države, saj drugih organizacij romske skupnosti ni bilo. Že leta 2003 pa je bil v okviru ZRS ustanovljen Romski informativni center in radio Romic, ki ga je država preko ZRS potem prav tako moralno in finančno podpirala. Kot samostojni romski radio predstavlja radio Romic, kot je poudaril UN, tudi v evropskem merilu unikat. Z uveljavitvijo ZRomS-1 je krovna organizacija slovenskih Romov postal SRS. Ta je sprejel in potrdil Program dela in finančni načrt Sveta za leto 2019, ki vključuje tudi radio Romic. UN je s SRS sklenil Pogodbo št. 1540-19-19-000004 o sofinanciranju (v nadaljevanju: pogodba).

Nadalje je UN navedel, da je pogodbo s SRS tudi za radio Romic sklenil prav zato, ker je podprl odločitev SRS kot krovne organizacije romske skupnosti v Sloveniji, da radio Romic vključi v svoj program dela in finančni načrt. Čeprav radio Romic ni edini medij, ki oddaja specifično vsebino in je v lasti in urednikovanju pripadnikov in organizacij romske skupnosti, pa je edini »romski« medij z lastno radijsko frekvenco. Prav zato, da ohrani ta dosežek romske skupnosti, je UN podprl stabilno financiranje radia Romic oz. vključitev le-tega v omenjano pogodbo. Se pa UN zaveda, da takšna ureditev ni (povsem) ustrezna – predvsem z vidika dejstva, da področje informativne in medijske dejavnosti spada v pristojnost Ministrstva za kulturo (v nadaljevanju: MK). Le-to vsako leto objavlja javni razpis na področju medijev, na katerega se lahko s svojimi medijskimi vsebinami prijavijo različni mediji, tudi »romski«. Zato namerava UN predlagati MK prevzem celotnega sofinanciranja informativnih in medijskih vsebin italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti, saj gre za delovno področje MK, za kar da ima le-ta na razpolago ustrezne vire (tudi kadrovske). UN pa da bo v zvezi s tem pripravil pisni predlog, vezan na aktualno pripravo spremembe ZMed. Med področji predlaganih sprememb ZMed je tudi posodobljena definicija javnega interesa, kjer naj bi v povezavi s financiranjem medijev večjo težo dajali vsebinam, ki jih v medijih primanjkuje.

*

Zagovornik je dne 12. 7. 2019 predlagatelju posredoval opredelitev UN do predlagateljevih navedb o domnevni diskriminaciji. Dne 13. 7. 2019 pa je prejel predlagateljevo izjasnitev glede odgovora UN ter kopijo dveh preteklih pojasnil UN glede sofinanciranja medijev (št. 43000-3/2013-UN/22 z dne 12. 11. 2014 in št. 09502-4/2014-UN/41 (UN04) z dne 16. 1. 2015).

[2] Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16, 39/16, 45/19 – odl. US in 67/19 – odl. US.
[3] Uradni list RS, št. 33/07.

V izjasnitvi je predlagatelj izrazil svoje mnenje, da se UN izogiba odgovornosti za nazadovanje stanja romske skupnosti v Republiki Sloveniji. Prelagal naj bi jo bodisi na resorje ministrstev bodisi na SRS. Slednji pa naj po prepričanju predlagatelja ne bi bil niti kadrovsko niti kakorkoli drugače usposobljen za vodenje politike (v zvezi z romsko skupnostjo) na državni ravni, tudi ne za pripravo razpisov za (sofinanciranje) programov za romsko skupnost in sámo dodeljevanje javnih sredstev. Tudi večletno opozarjanje s strani društva (in zveze) predlagatelja na spornost ZRomS-1, še posebej na del, ki se navezuje na avtohtono poseljeno romsko skupnost, naj bi naletelo na nezainteresiranost UN.

Predlagatelj je še opozoril na nekatera pojasnila UN iz dopisov v letu 2014 in 2015, v katerih je bilo predstavljeno, da je UN zagotavljal financiranje lokalnih romskih radijskih oddaj vse do ekonomske krize, ki pa je potem povzročila zmanjšanje sredstev iz naslova proračunskih uporabnikov na zagotavljanje najnujnejših nalog na posameznih področjih. Tako se je preko razpisov UN zagotovljeno financiranje romskih oddaj lokalnih radijskih postaj prenehalo, razen za radio Romic. Prav to pa je predlagatelj izpostavil kot sporno oz. diskriminatorno. To naj bi podkrepilo še dejstvo, da se tudi UN zaveda neustreznosti takšne ureditve oz. da bi morala ureditev financiranja romskih radijskih oddaj spadati na področje pod pristojnostjo MK. Predlog, da se društvo predlagatelja lahko prijavlja na razpise programov MK za področje medijske dejavnosti, pa vidi predlagatelj kot neustrezen, saj da društvo ne izpolnjuje pogoja 50% financiranja iz lastnih sredstev. O tem je UN sicer že podal pojasnilo (razvidno v spremnem dopisu št. 43000-3/2013-UN/22 z dne 12. 11. 2014), da so morali prijavitelji pogoj 50% financiranja iz lastnih sredstev izpolnjevati tudi že v primerih razpisov UN, npr. v okviru Javnega razpisa za sofinanciranje lokalnih romskih radijskih oddaj v letu 2014, saj je bilo prijavitelju dodeljenih finančnih sredstev največ »do višine 50% ocenjenih upravičenih stroškov lokalne romske radijske oddaje«.

UN naj bi, kot je še navedel predlagatelj, ZRS zagotovila nakup prostorov za izvajanje medijske dejavnosti (za radio Romic), njemu, ki je v letih od 2002 do 2014 vodil enourne tedenske romske radijske oddaje na Radiu Študent, pa da tega niso zagotovili. Če bi mu, bi verjetno tudi njegovo društvo pridobilo lastno radijsko frekvenco, je še dodal.

Predlagatelj je v svoji izjasnitvi izrazil mnenje, da naj bi bil dejansko edini razlog za državno podporo klasičnemu, tradicionalnemu mediju (tj. radiu Romic) političen – šlo naj bi za usklajeno delovanje ZRS, SRS in vladnih politik, morda celo na ravni političnih strank. S sklicevanjem na ZRomS-1 naj bi UN pod vodstvom direktorja poglobila razdor med romsko skupnostjo in romskimi organizacijami. S svojo potrditvijo zakona pa naj bi Ustavno sodišče Republike Slovenije »uzakonilo« diskriminacijo, ki da se vrši nad t. i. neavtohtono romsko skupnostjo. UN naj bi pri tem »zgolj« pozval organizacije romske skupnosti, da podajo svoje predloge oz. pripombe k takratni predlagani spremembi zakona (ZRomS-1)[4]. Nazadnje je izrazil še kritiko

[4] S tem v zvezi je Zagovornik obvestil UN, da je seznanjen z Odgovorom na zahtevo SRS za posredovanje obrazložitve v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske skupnosti v Republiki Sloveniji, ki ga je dne 4. 4. 2019 s sklepom št. 09501-4/2019/6 sprejela Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS) na predlog UN.

V odgovoru Vlade RS je tudi na podlagi izrekanja Ustavnega sodišča Republike Slovenije o več vidikih ustavnopravnega položaja romske skupnosti, ki živi v Sloveniji, jasno opredeljeno, da je bil namen zakonodajalca leta 2007 pri sprejemanju ZRomS-1 omogočiti romski skupnosti zagotavljanje posebnih pravic in posebnih ukrepov na področjih, ki jih opredeljuje 3. člen ZRomS-1. Ta določa, da Republika Slovenija zagotavlja uresničevanje posebnih pravic na področju izobraževanja, kulture, zaposlovanja, urejanja prostora in varstva okolja, zdravstvenega in socialnega varstva, obveščanja in soodločanja v javnih zadevah, ki se nanašajo na pripadnike romske skupnosti, z ZRomS-1, drugimi zakoni, podzakonskimi akti in akti samoupravnih lokalnih skupnosti ter s posebnimi programi in ukrepi državnih organov ter organov samoupravnih lokalnih skupnosti. Pri tem pa Vlada RS pojem »posebnih pravic« veže na t. i. teritorialno načelo. To pomeni, da se posebne pravice uresničujejo na območjih občin z zgodovinsko, tradicionalno oz. avtohtono romsko poselitvijo. Te občine (natančno je navedenih 20 občin) določa 39. člen Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1 in 30/18; v nadaljevanju: ZLS), ki posebej omogoča romski skupnosti uveljavljanje ene od svojih pravic – pravice do politične participacije. Tako gre za zagotovitev (deloma) podobne ureditve, kot velja za posebne pravice italijanske in madžarske narodne skupnosti (po 64. členu Ustave RS).

Hkrati pa je Vlada RS opozorila, da je zakonodajalec leta 2007 zaradi slabšega socialno-ekonomskega položaja romske skupnosti in njenih pripadnikov predvidel, da se na področju izobraževanja, zaposlovanja, urejanja prostora in varstva okolja ter zdravstvenega in socialnega varstva sprejmejo potrebni in ustrezni (posebni) ukrepi. Le-ti pa niso omejeni s prej predstavljenim

ZRS in SRS v smeri izpostavljenega suma konflikta interesov, saj obe organizaciji vodi ista oseba, po mnenju predlagatelja ne bi smel kot predsednik SRS, ki je krovna organizacija romske skupnosti v Sloveniji, zagotoviti finančnih sredstev izključno oz. le za radio Romic, ki spada pod ZRS, katere predsednik je tudi on. SRS bi moral objaviti razpis, da bi se nanj lahko prijavili tudi drugi.

V društvu (in zvezi), ki ga (oz. ju) vodi predlagatelj, so zato izrazili mnenje, da naj bi pri vsem skupaj šlo s strani UN za povračilne ukrepe oz. diskriminacijo zaradi njihovega poročanja o nepravilnostih pri upravljanju z razvojem romske skupnosti, pri katerem da gre za asimetričen razvoj kulture romske skupnosti oz. za očitno favoriziranje avtohtonih Romov.

*

Zagovornik je dne 23. 7. 2019 izjasnitev predlagatelja o opredelitvi UN posredoval UN in ga zaprosil za opredelitev do navedb predlagatelja v tej izjasnitvi ter ga še posebej povprašal o tem, kakšno naj bi bilo prihodnje financiranje delovanja radia Romic – z ozirom na predvideno spremembo ZMed in namero UN, da predlaga MK prevzem celotnega sofinanciranja informativnih in medijskih vsebin italijanske in madžarske narodne skupnosti ter romske skupnosti. Pri tem je Zagovornik izrazil svoje zavedanje, da bi z ozirom na zgodovinski razvoj zagotavljanja posebnih pravic romske skupnosti in v tem okviru za dosežek stabilnega financiranja radia Romic njegovo destabiliziranje lahko pomenilo regresijo doseženih pravic tudi za celotno romsko skupnost. Zato je opozoril na Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah (OZN, New York, 1966, velj. 1976), po logiki katerega je regresija doseženih pravic načeloma prepovedana. Zmanjšanje doseženih pravic (enih) naj bi bilo nedopustno (smiselno oz. potrebno pa bi se bilo tako zavzeti za večanje pravic tudi drugih).

Dne 20. 8. 2019 je Zagovornik prejel nov odgovor UN. V njem je UN poudaril, da se predvideva ponovna razprava o morebitnih spremembah veljavnega ZRomS-1, pri katerih bo imela možnost sodelovati tudi romska skupnost oz. zainteresirana javnost (in tako torej tudi predlagatelj). Očitke o (političnih) povračilnih ukrepih je UN odločno zavrnil in ocenil kot povsem brezpredmetne, saj da vsa opozorila, ki jih prejme UN, obravnava objektivno in profesionalno, ne glede na to, od koga jih dobi. Sicer pa je ponovil navedbe, po katerih »privilegiran položaj radia Romic« ni posledica diskriminacije neavtohtonih Romov, temveč posledica samega razvoja romske skupnosti in v tem okviru dosežene državne moralne in finančne podpore radiu Romic oz. zanj ZRS. V zvezi s finančno podporo drugim romskim zvezam pa je UN navedel prav primer zveze, katere zastopnik je predlagatelj, ki je v letih od 2011 do 2019 iz državnega proračuna iz sredstev finančnega načrta UN prejela letno od najmanj 20.840 EUR (v letu 2012) do 71.889 EUR (v letu 2017), leta 2019 47.790 EUR, skupaj v devetih letih 444.671,85 EUR, v povprečju 49.408 EUR letno. S tem je želel UN poudariti, da naj romska zveza, v okviru katere deluje tudi društvo predlagatelja (in torej tudi spletni radio društva), nikakor ne bi bila zapostavljena. Posebej pa je še navedel: »Urad je v preteklosti, kot izhaja tudi iz našega odgovora z dne 10. 6. 2019 [Zagovornik ga je prejel dne 14. 6. 2019], v okviru svojega finančnega načrta zagotavljal finančno podporo romskemu radiu in v okviru javnih razpisov za organizacije romske skupnosti (romske zveze) občasno, odvisno od razpoložljivih sredstev v okviru svojega finančnega načrta, delno tudi informativno dejavnost teh organizacij. Urad ima pravno podlago za sofinanciranje krovne organizacije romske skupnosti [določila o financiranju ZRomS-1, posebno njegov 13. in 15. člen[5]], zato ji zagotavlja

pogojem avtohtonosti. Temu naj bi sledila tudi predvidena novela ZRomS-1, ki pa ni bila sprejeta. Temu pa sledijo tudi ukrepi (ki kot sicer začasni lahko relativno dolgo trajajo), ki jih vsebujejo nacionalni programi za Rome, ki jih sprejema Vlada RS.

[5] 13. člen ZRomS-1:
»(1) Sredstva za financiranje nalog in ukrepov za uresničevanje posebnih pravic romske skupnosti se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije, v finančnih načrtih neposrednih uporabnikov proračuna Republike Slovenije in kot sredstva, zagotovljena občinam iz prvega odstavka 7. člena tega zakona za financiranje prenesenih nalog.
(2) Obseg potrebnih sredstev se usklajuje z vladnim programom ukrepov za uresničevanje posebnih pravic pripadnikov romske skupnosti in se določi v proračunu Republike Slovenije.«
15. člen ZRomS-1: »Sredstva za delovanje sveta [tj. SRS] se zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije.«

stabilno financiranje. Stabilnega oziroma sistemskega financiranja medijskih in informativnih vsebin [pa] ne more zagotavljati Urad.«

Glede predvidenih sprememb ZMed[6] je UN navedel, da je bil konec meseca junija 2019 v javno obravnavo posredovan Zakon o spremembah in dopolnitvah ZMed: »Novela zakona predvideva nov 4.b člen, ki v prvem odstavku določa, da Republika Slovenija z namenom uresničevanja javnega interesa na področju medijev s posebnimi proračunskimi sredstvi, zagotovljenimi pri pristojnem ministrstvu, podpira dejavnost medijev posebnega pomena iz 77., 80. in 81. člena tega zakona [lokalni, študentski in nepridobitni mediji – op. Zagovornika]. 78. člen veljavnega Zakona o medijih v prvem odstavku med drugim določa, da izdajatelj lahko pridobi status lokalnega radijskega oziroma televizijskega programa, če razširja programske vsebine iz življenja in dela Slovencev v zamejstvu, pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti ter Romov, če so vidne in slišne na območjih, kjer te skupnosti živijo. Novela zakona torej predvideva večjo težo dati vsebinam, ki jih v medijih primanjkuje, ter tudi financiranju drugih projektov, ki so v javnem interesu na področju medijev.« Prav v zvezi s tem pa je UN poudaril, da namerava UN »v prihodnjem obdobju odpreti razpravo na temo spremembe sofinanciranja programov in aktivnosti organizacij romske skupnosti in se pri tem posvetovati z romskimi organizacijami, državnimi organi in drugimi akterji v smeri iskanja ustreznih rešitev. Tudi bodoče financiranje radia Romic naj bi bilo po navedbah UN odvisno od bodoče spremembe ZMed. V skladu z njo se bo radio Romic tako kot ostali podobni mediji lahko prijavljal na javne razpise za financiranje medijev posebnega pomena.

*

Zagovornik je zadnji odgovor UN dne 5. 9. 2019 posredoval predlagatelju v izjasnitev pred odločanjem v tem postopku ugotavljanja diskriminacije. Ob tem je navedel še svoje dotedanje ugotovitve.

Za Zagovornika je bilo ključno vprašanje v okviru ugotavljanja diskriminacije v obravnavanem primeru to, ali je avtohtonost/neavtohtonost romskega prebivalstva kot intersekcijska osebna okoliščina narodnosti in kraja (stalnega) prebivanja dejanski razlog za (zaenkrat še) posebno državno zagotovljeno sofinanciranje radia Romic. Z ozirom na pojasnila in obrazložitve s strani UN Zagovornik ocenjuje, da temu ni tako. Kot je predstavil zadevo UN, gre pri dosežku tako zagotovljenega financiranja radia Romic za zgodovinsko napredovanje v državni tako moralni kot finančni podpori Zvezi Romov Slovenije, ko je ta bila še edina krovna organizacija romske skupnosti v Sloveniji, in v njenem okviru nastalega radia Romic. Razlog naj torej ne bi bil ta, da Radio Romic pokriva zgolj območje avtohtono naseljene romske skupnosti v Prekmurju. Nenazadnje, če bi bila avtohtonost Romov v Sloveniji merilo za državno zagotovljena sredstva brez potegovanja zanje preko prijav na razpise, bi takšno sofinanciranje lahko dosegali tudi programi drugih (lokalnih) radijskih postaj, ki delujejo na območjih, kjer je romska skupnost avtohtono naseljena, pri čemer pa naj takšnega sofinanciranja ne bi dosegali programi tistih (lokalnih) radijskih postaj, ki delujejo na območjih, na katerih je naseljena neavtohtona romska skupnost. Ker pa gre v konkretnem primeru za zagotovljeno sofinanciranje s strani državnih finančnih sredstev (v okviru omenjene pogodbe oz. dosedanjih pogodb med UN in SRS) zgolj za radio Romic, ne pa tudi za druge možne radijske programe na drugih območjih, kjer tudi živi avtohtona romska skupnost (npr. v določenih občinah na Dolenjskem in v Beli krajini)[7], je Zagovornik ocenil, da je verjetnejša njegova bodoča zaključna ugotovitev, da v predmetni zadevi UN ne krši prepovedi diskriminacije.

*

Dne 17. 9. 2019 je Zagovornik prejel izjasnitev predlagatelja pred odločanjem – zanj ga je pripravila pooblaščena odvetniška družba[8]. Po pooblaščencu je predlagatelj predstavil svoje

[6] https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVsebina/393836?disposition=inline
[7] Glej šesti odstavek 39. člena ZLS.
[8] Godec Černeka Nemec odvetniška družba, o.p., d.o.o.

nestrinjanje z argumenti UN, ki v obravnavanem primeru zavrača domnevo o diskriminaciji, ter tudi z dotedanjimi ugotovitvami Zagovornika.

Najprej je predlagatelj po pooblaščencu nasprotoval argumentu, da UN ne sofinancira (posredno ali neposredno) drugih (lokalnih) radijskih postaj, ki delujejo na območjih, kjer je romska skupnost avtohtono naseljena (tako kot radio Romic), saj da to ne more predstavljati utemeljenega razloga za ugotavljanje diskriminacije. Na teh (drugih) območjih namreč, kot je navedel predlagatelj, po njegovih informacijah drugi tovrstni radii oz. izvajalci romskih oddaj ne delujejo in tako tudi ne morejo zaprositi za sofinanciranje. Tako naj bi šlo za irelevantno argumentacijo Zagovornika. Obenem pa je predlagatelj poudaril, da je sam izvajal romsko radijsko oddajo prav na območju, ki ne velja za območje, kjer živi avtohtono romsko prebivalstvo. Gre za radijski program, ki je bil izveden v letih od 2010 do 2014 preko Zavoda Radio Študent – na podlagi javnih razpisov za sofinanciranje s strani UN. S tem v zvezi je predlagatelj posredoval tudi kopije pogodb o sofinanciranju (sredstva se gibljejo med 4.044 EUR in 6.600 EUR letno, v povprečju 4.856 EUR letno). To preteklo sofinanciranje s strani UN pa dokazuje, kot je izpostavil predlagatelj, da UN takrat dejansko ni podpiral zgolj ene romske oddaje ali radia, temveč je omogočal sofinanciranje tudi drugih. S tem sofinanciranjem pa je UN prekinil leta 2015. Prav leta 2015 je predlagatelj formiral spletni radio društva, »ki vsako leto izvede več oddaj, kolikor za ta namen prejme sredstva s strani Ministrstva za kulturo. S strani UN ne prejme nobenih sredstev, za razliko od radia Romic«. Poleg radia Romic naj bi torej zdaj dejansko obstajal le še spletni radio društva predlagatelja, ki pa da s strani UN ne prejema nikakršne podpore.

Glede omenjane »moralne in finančne podpore« radiu Romic s strani Republike Slovenije pa je predlagatelj izrazil svojo oceno, da je le-ta leta 2016 prenehala, saj takrat radio Romic ni prejel nobenih s strani UN neposredno zagotovljenih finančnih sredstev. S tem v zvezi je predlagatelj Zagovorniku posredoval tudi kopijo novice iz časopisa Delo na spletu z dne 14. 6. 2016, v katerem je predsednik ZRS »grozil z utišanjem romskega radia« (ker UN zanj finančnih sredstev ni zagotovila)[9]. To naj bi sovpadalo s časom, ko je UN prenehal s finančno podporo tudi drugim romskim radijskim oddajam. Potem se je sicer financiranje radia Romic znova vzpostavilo, ni pa se (več) vzpostavilo financiranje drugim romskih radijskih oddaj. Prav to je predlagatelj izpostavil kot odločitev, ki da »brez dvoma izhaja iz težnje oblasti, da svoje obveznosti zagotovitve pogojev uresničevanja posebnih pravic romske skupnosti omeji zgolj na področja, ki izpolnjujejo t. i. pogoj avtohtonosti[10]. Ni mogoče prezreti 'naključja',« je še navedel predlagatelj, »da se je UN odločil ponovno finančno podpirati zgolj en romski radio, ta pa je ravno na 'avtohtonem' območju.« Na podlagi svoje ocene te situacije je predlagatelj izrazil prepričanje, da je nastala potreba po enakopravni obravnavi obeh radiev (torej radia Romic in spletnega radia društva predlagatelja) preko sistema javnega razpisa: »Namreč, tako kot oblast trdi, da je podpirala radio Romic v zasledovanju razvoja romske skupnosti, tako ta razvoj danes zatira s podpiranjem izključno enega radia brez pravne podlage. S tem ko mu ne daje enake možnosti do financiranja kot radiu Romic, spletnemu radiu društva predlagatelja jemlje možnosti razvoja in predstavitve programa, ki bi lahko še bolj razvijal kulturo in jezik romske skupnosti tudi izven t. i. avtohtonega območja […].«

Tako je predlagatelj po pooblaščencu v svoji izjasnitvi pred odločanjem Zagovornika nazadnje eksplicitno izrazil, da vztraja pri svojem stališču glede obstoja diskriminacije v obravnavanem primeru. Pri tem je v zaključku izpostavil svojo oceno predmetne zadeve, po kateri da »ni sprejemljiva obravnava financiranja radia Romic kot posebne zgodovinske podpore romski skupnosti niti ni sprejemljivo, da se tovrstna neenaka obravnava podaljšuje v nedogled«, s tem ko UN, kot je zatrdil predlagatelj, »neutemeljeno favorizira delovanje zgolj enega radia, ki deluje na območju, ki izpolnjuje t. i. pogoj avtohtonosti in je tudi omejen na to območje«.

[9] https://www.delo.si/novice/slovenija/muc-grozi-z-utisanjem-romskega-radia.html
[10] Glej opombo št. 4.

*

Zagovornik je proučil predstavljene navedbe predlagatelja v njegovi zadnji izjasnitvi, s katerimi nasprotuje predhodnim navedbam UN in Zagovornikovim ugotovitvam. S tem v zvezi je Zagovornik sicer sprejel pomembno informacijo predlagatelja, da na drugih območjih tradicionalne poselitve romske skupnosti, tj. na drugih območjih t. i. avtohtonih Romov poleg Prekmurja (npr. na Dolenjskem ali v Beli krajini)[11], ne deluje noben romski radio oz. izvajalci romskih radijskih oddaj. Zagovornik pa še vedno ocenjuje, da odsotnost radia oz. izvajalcev romskih radijskih oddaj na drugih območjih avtohtone romske skupnosti poleg Prekmurja sama prav tako še ne dokazuje, da zagotavljanje financiranja radia Romic s strani UN (s pogodbo o letnem sofinanciranju SRS) temelji na t. i. pogoju avtohtonosti. UN je izrecno negativno odgovoril na domnevo o uporabi tega pogoja pri neposrednem sofinanciranju romskih radijskih oddaj s strani UN, ki je bila izražena v predlogu za obravnavo diskriminacije in s strani Zagovornika predstavljena skladno z ZVarD.

Pri tem je bil UN obveščen, da je Zagovornik seznanjen z uradnim stališčem Vlade RS oz. njeno obrazložitvijo v zvezi s statusom tradicionalno in netradicionalno naseljene romske skupnosti v Republiki Sloveniji (glej opombo št. 4) in v zvezi s tem z njenim zagovarjanjem razlikovanja med zagotavljanjem posebnih pravic Romov (vezanih na merilo »avtohtonosti«) in posebnih ukrepov za Rome (ki pa velja za vse pripadnike romske skupnosti ne glede na to, ali živijo na območjih njihove avtohtone oz. neavtohtone poselitve)[12]. Kljub temu UN tega stališča oz. argumentov Vlade RS ni predstavil kot tistih, ki naj bi jih UN (po predlagateljevem razumevanju zadeve) uporabil za zagotavljanje sofinanciranja radia Romic, čeprav bi jih kot takšne lahko predstavil. Tako s tem v zvezi Zagovorniku tudi ni predstavil razlikovanja med avtohtonimi in neavtohtonimi Romi na način možne izjeme od prepovedi diskriminacije (po 13. členu ZVarD), k čemur je bil v zaprosilu s strani Zagovornika tudi izrecno pozvan. Zagovornik zato te možne izjeme v tem postopku tudi ni ugotavljal.

Namesto tega je UN vztrajal pri stališču, da t. i. pogoj avtohtonosti ni razlog zagotovljenega sofinanciranja radia Romic, temveč je to financiranje »ostanek« že večletne izrecne državne podpore radiu Romic kot mediju posebnega pomena, še posebej z ozirom na dejstvo zgodovinskega kulturnega dosežka Romov v Sloveniji – da imajo radio s svojo frekvenco. Zagovornik je to argumentacijo ocenil kot relevantno in ji zato tudi sledil. Poleg tega pa je za Zagovornika pomembno tudi dejstvo, da je UN izrazil namero, da se nadaljnji način financiranja radia Romic veže na predvideno spremembo ZMed, s katerim naj bi MK zagotavljalo stabilnejše financiranje več medijev posebnega pomena (po predlaganem novem 4.b in 81. členu ZMed). V tej kategoriji pa UN očitno ne prepoznava le radia Romic (in s tem možno njegovo nadaljnje stabilno financiranje, ki pa predvidoma tako tudi ne bo več zagotovljeno s strani UN), temveč tudi spletni radio društva predlagatelja, v kolikor bi za to lahko izpolnjeval potrebne pogoje[13].

Predlagatelj sicer očitno tudi sam priznava zgodovinski pomen radia Romic in tako tudi ne postavlja pod vprašaj njegove finančne podpore same po sebi. Nasprotuje pa spremembi financiranja s strani UN po letu 2015, po katerem je – z izjemo leta 2016 – UN sofinanciral le

[11] Glej opombo št. 8 v povezavi z opombo št. 4.
[12] V opombi št. 4 je to natančneje predstavljeno.
[13] S tem v zvezi je Zagovornik tekom javne razprave o spremembi ZMed podal tudi svoje pripombe oz. komentar in priporočila (zadeva Zagovornika št. 0701-1/2019), pri čemer je glede medijev posebnega pomena izrazil pomislek o ustreznosti pogoja najmanj dveh zaposlenih novinarjev za nedoločen čas s polnim delovnim časom (6. alineja prvega odstavka predlaganega 81. člena ZMed). Zagovornik namreč ocenjuje, da bi takšen pogoj lahko neupravičeno zapostavljal manjše medije, ki jih upravljajo pripadniki etničnih in drugih manjšin, ki se nahajajo v posebnem položaju, in za katere je medijsko komuniciranje in obveščanje znotraj in tudi izven njihovih skupnosti posebej pomembno. Pregled razvida medijev na spletni strani Ministrstva za kulturo kaže, da so izdajatelj številnih tovrstnih medijev različna društva in organizacije pripadnikov določenih manjšinskih etničnih in/ali narodnih skupnosti (ne le ustavno priznanih, ampak tudi drugih), ki po Zagovorniku dostopnih podatkih ne zaposlujejo dveh ali več oseb. Zagovornik tako meni, da v navedenih primerih vprašanje velikosti medija, ki je neposredno povezano s številom zaposlenih njegovega izdajatelja, ne bi smelo onemogočati pridobitve statusa nepridobitnega medija kot medija posebnega pomena. Neizpolnjevanje izpostavljenega pogoja bi namreč pomenilo, da tovrstni mediji, kljub izpolnjevanju drugih pogojev za pridobitev statusa nepridobitnega medija, ne bi mogli dostopati do javnofinančne podpore, namenjene medijem posebnega pomena, ki je opredeljena v predlaganem novem 4.b členu novele ZMed.

še radio Romic. Temu je očitno, kakor je to predstavil UN, botrovala takratna ekonomska kriza oz. z njo povezani vladni ukrepi (»finančni rezi«) – vse se je zožilo na najnujnejše. V tem okviru je bilo eno leto (2016) negotovo tudi sámo financiranje radia Romic. Potem pa se je UN očitno odločil, da pripravo razpisov za financiranje medijske dejavnosti in v tem okviru tudi (drugih) romskih radijskih oddaj prepusti MK, saj da to, kakor je zadevo predstavil UN, spada prvenstveno v njegov delokrog oz. njegovo pristojnost. To pa potrjuje tudi predvidena sprememba ZMed. Tem argumentom UN kot dovolj razumljivim in prepričljivim je Zagovornik sledil.

Je pa po drugi strani pomenljivo stališče predlagatelja, ki je v svoji zadnji izjasnitvi izpostavil, da je po letu 2015 (oz. 2016) z nastankom še enega romskega radia (in torej ne le z obstojem določenih programov romskih radijskih oddaj – na drugih radiih), namreč prav spletnega radia društva predlagatelja, nastala nujna potreba po enakopravni obravnavi obeh radiev preko sistema javnega razpisa. Tega se očitno zaveda tudi UN, ki zato zagovarja prenos sofinanciranja tudi radia Romic na MK – v povezavi s predvideno spremembo ZMed. Do takrat pa UN zagovarja, da ima za sofinanciranje radia Romic jasno pravno podlago. Tu gre za določbe ZRomS-1 o financiranju (13. do 15. člen – glej opombo 6). Pri tem je ključna določba 15. člena, po kateri se sredstva za delovanje Sveta romske skupnosti (SRS) zagotavljajo v proračunu Republike Slovenije (med drugim s pogodbo z UN o sofinanciranju). K nalogam SRS pa po 3. in 4. alineji sedmega odstavka 10. člena ZRomS-1 spada tudi spodbujanje dejavnosti za ohranjanje romskega jezika in kulture in spodbujanje in organiziranje kulturne, informativne, založniške in druge dejavnosti, pomembne za razvoj romske skupnosti. Očitno prav v zvezi s slednjim pa je predlagatelj izrazil svoje vztrajanje pri stališču, da gre pri tej posebni podpori radiu Romic za diskriminacijo – vse dokler ne bo tudi spletni radio njegovega društva deležen enake podpore s strani UN, kot je je deležen radio Romic.

Zagovornik je v tej situaciji ugotovil, da radio Romic sicer dejansko uživa s strani UN posebno podporo, ki je spletni radio društva predlagatelja z njegove strani očitno v takšni meri (še) ne uživa. Toda bistven razlog te izjemne podpore, ki ga je izpostavil in ga delno še vedno zagovarja UN (do primernejše ureditve preko spremembe ZMed), naj pri tem ne bi temeljil na razlikovanju med avtohtonimi in neavtohtonimi Romi, temveč na posebnem pomenu radia Romic, ki je v njegovi izredni zgodovinski kulturni pridobitvi romske skupnosti, ne glede na njeno avtohtonost ali neavtohtonost (nenazadnje njegovo tedensko oddajo »Prisluhnite Romom – Šunen le Romen« oddajajo tudi druge radijske postaje, tudi s področji netradicionalne romske poselitve, med drugim mariborski Radio Marš in ljubljanski Radio Študent[14]). Zagovornik temu argumentu UN bistveno pritrjuje. Pri tem pa poudarja, da bi doseženo raven podpore radiu Romic morali ohraniti, saj bi v nasprotnem primeru dejansko zmanjšanje stabilnosti financiranja pomenilo ukrep, ki nasprotuje duhu Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah, po logiki katerega zmanjševanje že doseženih pravic ni sprejemljivo. Na robu takšne ogroženosti se je radio Romic in z njim sama romska skupnost znašla v letu 2016, ko UN zanj ni priskrbel stabilnih finančnih sredstev. Se je pa očitno za restabilizacijo financiranja UN odločil prav na podlagi zavedanja o izrednem pomenu radia Romic, »saj bi bilo nespametno, da država po vseh dosedanjih finančnih vložkih radio pusti propasti«[15].

Zagovornik je v postopku ugotovil, da spletni radio predlagatelja ni v primerljivem položaju kot radio Romic. Slednji obstaja, se razvija in krepi od leta 2003, ko je bil ustanovljen s strani romske skupnosti z namenom postaviti in upravljati skupnostni radio. Zaposluje več novinarjev in novinark iz romske skupnosti ter redno oddaja svoj program. Ima profesionalni studio z ustrezno opremo in svoje uredniške prostore. Radio Romic je poleg tega tudi »valilnica« kadrov za romske programe v javnem mediju. Redni sodelavci radia so postali tudi glavni sodelavci radijske in televizijske oddaje za Rome v javnem mediju RTV Slovenija. Dolgo časa je bila to

[14] http://www.rromic.com/dejavnost.html
[15] Glej opombo št. 10.

edina popolnoma romska medijska produkcija, medtem ko so druge oddaje, namenjene romski skupnosti, predvajale zasebne radijske postaje.[16]

Zagovornik je skladno z vsemi argumenti UN, ki jim je sledil, ter svojimi ugotovitvami postopek ugotavljanja diskriminacije zaključil s končno ugotovitvijo, kot izhaja iz 1. točke te odločbe, in sicer da Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti ne krši prepovedi diskriminacije, s tem ko za radio Romic zagotavlja finančna sredstva v okviru letnega sofinanciranja Sveta romske skupnosti Republike Slovenije.

Vendarle pa Zagovornik obenem tudi šteje, da bi ob pripoznanju posebnega pomena za kulturno in informativno dejavnost oz. za ohranjanje romskega jezika in kulture tudi drugi romski radijski mediji potrebovali posebno spodbudo in podporo države za svoj nadaljnji razvoj in krepitev – do stopnje, na kateri se že nahaja radio Romic. Pri tem Zagovornik smatra, da t. i. pogoj avtohtonosti ne sme igrati vloge pri odločanju, kateri radio podpreti in kateri ne, pač pa morajo biti ključna merila kakovosti. Nenazadnje je tudi posebni poročevalec Združenih narodov za manjšine v svojem posebnem poročilu za Slovenijo z dne 8. 1. 2019 priporočil, naj se v zakonodaji in drugih ukrepih odstrani razlikovanje na avtohtone in neavtohtone romske skupnosti, ki da ni v nikakršno pomoč, temveč je bolj verjetno škodljivo in morda diskriminatorno.[17] Hkrati bi bilo potrebno najti način, da se pozitivne izkušnje z delovanjem lokalnega radijskega programa radia Romic uporabi za nadaljnje zagotavljanje lokalnih radijskih frekvenc romski skupnosti za ustanavljanje, vodenje in ustvarjanje lokalnih programov, takrat in tam, kjer romska skupnost za to izkazuje svoj interes in zmogljivosti.

Za očitke o konfliktu interesov SRS in ZRS, ki jih navaja predlagatelj, pa Zagovornik ni pristojen, zato se v svojem postopku do njih ni opredeljeval.

*

Skladno s prvim odstavkom 35. člena ZVarD je postopek pri Zagovorniku za stranke brezplačen. Zato je Zagovornik odločil, da posebni stroški v tem postopku niso nastali, kakor izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

Pouk o pravnem sredstvu:
Zoper to odločbo ni pritožbe, dovoljen pa je upravni spor. Upravni spor stranka lahko sproži s tožbo, ki jo v 30 dneh od vročitve odločbe vloži na Upravno sodišče Republike Slovenije, Fajfarjeva ulica 33, 1000 Ljubljana. Tožbo vloži neposredno pisno ali jo pošlje po pošti. Skupaj z morebitnimi prilogami jo vloži v najmanj treh izvodih. K njej mora priložiti tudi to odločbo v izvirniku ali prepisu.

Postopek vodil:
Aljoša Gadžijev,
Svetovalec Zagovornika I

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

[16] Teja Lesjak, Romi v slovenskih medijih in romski mediji v Sloveniji, diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede, mentorica Sandra Bašić Hrvatin, 2008, str. 37-41, str. 62-64.
[17] https://undocs.org/A/HRC/40/64/ADD.1, Paragraph 62 a) and b)